

1. Dàn ý phân tích truyện ngắn “Hai đứa trẻ” của Thạch Lam

a. Mở bài: Các em giới thiệu đôi nét về tác giả Thạch Lam và tác phẩm truyện ngắn “Hai đứa trẻ”.

- Ví dụ mở bài: Thạch Lam là một trong số ít nhà văn đương thời khá tự giác về quan điểm nghệ thuật và điều đáng quý hơn là Thạch Lam có quan điểm nghệ thuật tiên bộ lành mạnh, trong đó ông đặc biệt khẳng định chức năng cao quý của văn chương đối với cuộc sống. Thạch Lam từng viết: “Đối với tôi, văn chương không phải là một cách đem đến cho người đọc sự thoát li hay sự quên, trái lại, văn chương là một thứ khí giới thanh cao và đặc lực mà chúng ta có, để vừa tố cáo và thay đổi một cái thế giới giả dối và tàn ác, vừa làm cho lòng người vừa thêm trong sạch và phong phú hơn”. Và tác phẩm “Hai đứa trẻ” của Thạch Lam thể hiện một cách nhẹ nhàng mà thấm thía niềm xót thương đối với những kiếp người sống cơ cực, quẩn quanh, bế tắc ở phố huyện nghèo trước Cách mạng.

b. Thân bài:

- Bức tranh phố huyện lúc chiều tàn:

+ Bức tranh thiên nhiên nơi phố huyện lúc chiều tàn:

- Toàn bộ cảnh vật được cảm nhận qua cái nhìn của Liên.
- Âm thanh: Tiếng trống thu không gọi chiều về, tiếng ếch nhái kêu ran ngoài đồng ruộng, tiếng muỗi vo ve.
- Hình ảnh, màu sắc: “Phương tây đỏ rực như lửa cháy”, “Những đám mây ánh hồng như hòn than sắp tàn”.
- Đường nét: dây tre làng cắt hình rõ rệt trên nền trời.
- Nhịp điệu chậm, giàu hình ảnh và nhạc điệu.

⇒ Khung cảnh thiên nhiên đượm buồn, đồng thời thấy được sự cảm nhận tinh tế.

+ Cảnh chợ tàn và những kiếp người nơi phố huyện:

- Cảnh chợ tàn: Chợ đã vắng từ lâu, người về hết và tiếng ồn ào cũng mất. Chỉ còn rác rưởi, vỏ bưởi, vỏ thị, lá nhãn và lá mía.
- Con người: Mấy đứa trẻ con nhà nghèo tìm tòi, nhặt nhanh những thứ còn sót lại ở chợ; Mẹ con chị Tí với cái hàng nước đơn sơ, vắng khách; Bà cụ Thi hơi điên đến mua rượu lúc đêm tối rồi đi lần vào bóng tối; Bác Siêu với gánh hàng phở - một thứ quà xa xỉ; Gia đình bác xẩm mù sống bằng lời ca tiếng đàn và lòng hảo tâm của khách qua đường.

⇒ Cảnh chợ tàn và những kiếp người tàn tạ: sự tàn lụi, sự nghèo đói, tiêu điều của phố huyện nghèo.

+ Tâm trạng của Liên qua bức tranh phố huyện lúc chiều tàn:

- Cảm nhận rất rõ: “mùi riêng của đất, của quê hương này”.
- Nỗi buồn thấm thía trước cảnh ngày tàn và những kiếp người tàn tạ: Thương những đứa trẻ nhà nghèo nhưng không có tiền mà cho chúng. Xót thương mẹ con chị Tí ngày mò cua bắt tép, tối dọn cái hàng nước chè tươi chả kiếm được bao nhiêu, xót thương bà cụ Thi điên.

⇒ Tâm hồn nhạy cảm, tinh tế, có lòng trắc ẩn, yêu thương con người. Đây cũng là nhân vật mà Thạch Lam gửi gắm tâm tư của mình.

- Bức tranh phố huyện lúc đêm khuya:

+ Sự đối lập giữa “bóng tối” và “ánh sáng”: Phố huyện về đêm ngập chìm trong bóng tối, “Đường phố và các ngõ con dần dần chứa đầy bóng tối”; “Tối hết con đường thăm thẳm ra sông, con đường qua chợ về nhà, các ngõ vào làng càng sẫm đen hơn nữa”.

⇒ Bóng tối xâm nhập, bảm sát mọi sinh hoạt của những con người nơi phố huyện.

+ Ánh sáng của sự sống hiem hoi, bé nhỏ: khe sáng, quầng sáng, chấm lửa nhỏ, hột sáng ⇒ ánh sáng yếu ớt, le lói như những kiếp người nghèo khổ nơi phố huyện.

+ Ánh sáng và bóng tối tương phản nhau ⇒ Bóng tối bao trùm trong khi ánh sáng chỉ mong manh, nhỏ bé ⇒ kiếp người nhỏ bé sống leo lét, tàn lụi trong đêm tối mênh mông của xã hội cũ.

+ Đời sống của những kiếp người nghèo khổ trong bóng tối:

- Những công việc hằng ngày lặp đi lặp lại: Chị Tí dọn hàng nước; Bác Siêu hàng phở thổi lửa; Gia đình Xẩm “ngồi trên manh chiếu rách, cái thau sắt để trước mặt”, “Góp chuyện bằng mấy tiếng đàn bầu bật trong im lặng”; Liên, An trông coi cửa hàng tạp hoá nhỏ xíu.

⇒ Cuộc sống nhàm chán, quẩn quanh, đơn điệu không lối thoát.

- Những suy nghĩ cũng lặp đi lặp lại hằng ngày: Mong những người phu gạo, phu xe, mấy chú lính lệ vào hàng uống bát che tươi và hút điếu thuốc lào.
- Vẩn mơ ước: “chừng ấy người trong bóng tối dang mong đợi một cái gì tươi sáng cho cuộc sống nghèo khổ hàng ngày của họ” ⇒ mơ hồ, tội nghiệp.

⇒ Giọng văn: chậm buồn, tha thiết thể hiện niềm cảm thương của Thạch Lam với những người nghèo khổ.

+ Hình ảnh chuyến tàu và tâm trạng chờ mong chuyến tàu đêm của Liên và An:

- Liên và An thức bởi vì: Để bán hàng. Đồng thời, để được nhìn chuyến tàu đêm đi qua – hoạt động cuối cùng của đêm khuya.
- Hình ảnh đoàn tàu xuất hiện với dấu hiệu đầu tiên: Liên cũng trông thấy “ngọn lửa xanh biếc”; Hai chị em nghe thấy tiếng dồn dập, tiếng xe rít mạnh vào ghi.
- Khi tàu đến: Các toa đèn sáng trưng, chiếu ánh cả xuống đường; Những toa hạng trên sang trọng lố nhố những người, đồng và kèn lấp lánh, và các cửa kính sáng.
- Khi tàu đi vào đêm tối: Để lại những đốm than đỏ bay tung trên đường sắt; Chiếc đèn xanh treo trên toa sau cùng, xa xa mãi rồi khuất sau rặng tre.

⇒ Đoàn tàu xuất hiện với âm thanh sôi động và ánh sáng rực rỡ, mang đến phố huyện nghèo một thế giới khác, đó là thế giới mà Liên luôn mong ước.

c. Kết bài:

- Khái quát những nét đặc sắc về nghệ thuật làm nên thành công của truyện ngắn.

- Hai đứa trẻ là một tác phẩm tiêu biểu cho phong cách văn chương của Thạch Lam: Kết hợp hai yếu tố hiện thực và lãng mạn, văn phong trong sáng, giản dị mà thâm trầm.

- Ví dụ kết bài: “Hai đứa trẻ” là một truyện có cốt truyện đơn giản, một kiểu truyện ngắn trữ tình có nhiều chi tiết cứ ngỡ như vụn vặt, vô nghĩa, nhưng kì thực đã được chọn lọc và sắp xếp một cách chặt chẽ để khắc họa những nhân vật với tâm trạng đặc sắc. Qua đó, tác giả gửi gắm một cách kín đáo, nhẹ nhàng nhưng không kém phần thấm thía tư tưởng

nhân đạo đáng quý. Đây cũng là tác phẩm có sự đan xen giữa những yếu tố lãng mạn và những yếu tố hiện thực.

2. Dàn ý cảm nhận về truyện ngắn “Hai đứa trẻ” của Thạch Lam

a. Mở bài:

- Đôi nét về tác giả Thạch Lam: Cây bút tiêu biểu trong Tự lực văn đoàn, là cây bút xuất sắc ở mảng truyện ngắn.

- Trình bày những cảm nhận khái quát nhất về tác phẩm Hai đứa trẻ: Tác phẩm đem đến niềm xót thương và nỗi buồn man mác trước cuộc sống con người.

- Ví dụ mở bài: Có thể nói, trong số các nhà văn Tự lực văn đoàn, Thạch Lam là cây bút tuy đương thời không được chú ý nhiều, nhưng những truyện ngắn của ông có chất lượng nghệ thuật cao. Và dường như đến nay, có lẽ Thạch Lam là người duy nhất trong nhóm Tự lực văn đoàn vượt được thử thách của thời gian. Tác phẩm “Hai đứa trẻ” của Thạch Lam mang đến cho chúng ta những cảm nhận sâu sắc về những kiếp người nghèo khổ, sống trong bóng tối trước cách mạng.

b. Thân bài:

- Cảm nhận về bức tranh phố huyện:

+ Bức tranh phố huyện lúc chiều tàn: Bức tranh thiên nhiên nơi phố huyện lúc chiều tàn được khắc họa với đầy đủ âm thanh, màu sắc. Đó là cảnh chợ đã vắng, chỉ còn rác rưởi, vỏ bưởi vỏ thị.

+ Bức tranh phố huyện lúc đêm khuya:

- Phố huyện về đêm ngập chìm trong bóng tối: Bóng tối xâm nhập, bảm sát mọi sinh hoạt của những con người nơi phố huyện. Ánh sáng của sự sống hiếm hoi, bé nhỏ. ⇒ Ánh sáng yếu ớt, le lói như những kiếp người nghèo khổ nơi phố huyện.
- Ánh sáng và bóng tối tương phản nhau.
- Phố huyện khi đoàn tàu đi qua: Hình ảnh đoàn tàu xuất hiện với dấu hiệu với “ngọn lửa xanh biếc”, “tiếng dồn dập, tiếng xe rít mạnh vào ghi”. Khi tàu đến thì các toa đèn sáng trưng, sang trọng, cửa kính sáng, đem đến một thế giới khác. Khi tàu đi vào đêm tối thì để lại những đốm than đỏ bay tung trên đường sắt xa xa mãi rồi khuất sau rặng tre.

⇒ Đoàn tàu xuất hiện với âm thanh sôi động và ánh sáng rực rỡ, mang đến phố huyện nghèo một thế giới khác, đó là thế giới mà Liên luôn mong ước.

- Cảm nhận về con người phố huyện:

+ Lúc chiều tàn:

- Mấy đứa trẻ con nhà nghèo tìm tòi, nhặt nhanh những thứ còn sót lại ở chợ.
- Mẹ con chị Tí: với cái hàng nước đơn sơ, vắng khách.
- Bà cụ Thi: hơi điên đến mua rượu lúc đêm tối rồi đi lần vào bóng tối.
- Bác Siêu với gánh hàng phở - một thứ quà xa xỉ.
- Gia đình bác xẩm mù sống bằng lời ca tiếng đàn và lòng hảo tâm của khách qua đường.

⇒ Cuộc sống nghèo khổ lặp đi lặp lại hết ngày này sang ngày khác.

+ Khi đêm xuống:

- Đời sống của những kiếp người nghèo khổ trong bóng tối: Chị Tí dọn hàng nước; Bác Siêu hàng phở thổi lửa; Gia đình Bác Xẩm “ngồi trên manh chiếu rách, cái thau sắt để trước mặt”, “Góp chuyện bằng mấy tiếng đàn bầu bật trong im lặng”; Liên, An trông coi cửa hàng tạp hoá nhỏ xíu.

⇒ Cuộc sống nhàm chán, quẩn quanh, đơn điệu không lối thoát, cùng với giọng văn chậm buồn, tha thiết thể hiện niềm cảm thương của Thạch Lam với những người nghèo khổ.

- Cảm nhận về đẹp nhân vật Liên:

+ Cô bé có tâm hồn nhạy cảm: Tâm trạng của Liên trước thời khắc ngày tàn.

+ Cô bé có tình yêu quê hương: Cảm nhận rất rõ: “mùi riêng của đất, của quê hương này”.

+ Cô bé có tấm lòng trắc ẩn: Nỗi buồn thấm thía trước cảnh ngày tàn và những kiếp người tàn tạ.

+ Cô bé giàu ước mơ, mộng tưởng: Mơ về Hà Nội xa xăm và ước mong một điều gì tốt đẹp hơn.

⇒ Tâm hồn nhạy cảm, tinh tế, có lòng trắc ẩn, yêu thương con người. Đây cũng là nhân vật mà Thạch Lam gửi gắm tâm tư của mình.

c. Kết bài:

- Khẳng định lại những thành công về mặt nghệ thuật trong việc thể hiện nội dung văn bản.

- Tác phẩm gửi gắm nhiều nỗi niềm của Thạch Lam về quê hương xứ sở.

- Ví dụ kết bài: Qua truyện ngắn “Hai đứa trẻ” Thạch Lam đã thể hiện một cách nhẹ nhàng mà thấm thía niềm xót thương đối với những kiếp người sống cơ cực, quẩn quanh, bế tắc ở phố huyện nghèo trước Cách mạng. Đồng thời, ông cũng thể hiện sự trân trọng đối với những ước mong tuy còn mơ hồ của họ.

3. Phân tích truyện ngắn “Hai đứa trẻ” của nhà văn Thạch Lam

Trong nhóm tự lực văn đoàn Thạch Lam sống một cuộc đời ngắn ngủi nhất, viết ít nhất nhưng tác phẩm của ông sống mãi với thời gian. Truyện ngắn Thạch Lam dù trải qua bao khác nghiệt vẫn giữ nguyên giá trị và được nhiều bạn đọc tìm đến với một niềm say mê trân trọng. Hai đứa trẻ in trong tập nắng trong vườn (1938) sức hấp dẫn của truyện không chỉ ở nghệ thuật miêu tả tâm lý nhân vật tinh tế, ở tấm lòng nhân hậu mệnh mang ở giọng văn lắng đọng nhẹ nhàng mà đặc biệt còn ở ngòi bút khắc họa bức tranh phố huyện nghèo và tâm trạng của Liên.

Lấy ngày tàn làm nền và bóng tối làm gam màu chủ đạo, Thạch Lam đã khắc họa một bức tranh phố huyện nghèo. Câu chuyện được mở ra trong giờ khắc ngày tàn. Tiếng trống thu không điểm từng tiếng một trên cái chòi huyện nghèo, tiếng ếch nhái kêu ran, tiếng muỗi vo ve, mọi âm thanh dường như cố nhỏ lại lịm dần đi thừa thớt. Âm thanh ấy hay chính là dấu vết còn lại của ngày tàn, nó gọi thời gian gọi buổi chiều bằng những nhịp chậm rãi. Phải chăng đó còn là nhịp đời trôi tuột động của phố huyện nơi đây.

Điểm nhìn cho âm thanh xa vắng là phương tây đỏ rực như lửa cháy, áng mây hồng và những dãy tre làng cắt hình rõ rệt trên nền trời. Hình ảnh ấy như báo trước một sự rơi rụng của ngày tàn sắp đến. Những câu văn êm dịu với nhịp điệu chậm rãi vừa giàu hình ảnh nhạc điệu vừa uyển chuyển tinh tế đã khắc họa một bức hạ đồng quê quen thuộc nhưng phảng phất một nỗi buồn bàng khuâng, man mác. Mỗi câu văn như một nét đơn sơ, không cầu kì kiểu cách đã gọi dậy được cái hồn của cảnh vật, cái thần thái của thiên nhiên.

Không chỉ đặt nhân vật vào những khoảng thời gian nhất định Thạch Lam còn đặt nhân vật của mình vào những không gian nhất định. Đó là không gian của một phiên chợ tàn ở một miền đời bị lãng quên. Chỉ bằng một vài nét phác họa chợ chiều hiện lên thật tàn tạ thê lương: nào là rác rưởi vỏ bưởi vỏ thị. Những người gánh hàng rong còn nán lại nói chuyện gì đó xong họ mới về. Trên mặt đất những tia sáng làm cho những hạt cát lấp lánh, hòn đá nào bên sáng bên tối làm nên một bức tranh tả cảnh tàn tạ của phiên chợ chiều. Tất cả đều đi vào bóng tối đến nhường lại cho khu phố một cảm giác lạnh đạm hơn bao giờ hết. Thế rồi trên cái nền ấy những đứa trẻ con hiện lên thật đáng thương. Đó là mấy đứa trẻ nghèo đi nhặt nhạnh những thứ còn dùng được của buổi chợ để lại. chúng nhặt những thanh nứa thanh tre.

Liên thương xót nhưng hoàn cảnh của chị Liên cũng chẳng hơn chúng bao nhiêu. Trước cảnh tượng ấy không hiểu sao “Liên thấy lòng mình man mác buồn”. Có lẽ cuộc sống đã biến cô từ một đứa trẻ vô tư thành một đứa trẻ suy tư. Chị em Liên ngồi kê chõng ra ngoài mà ngắm khu phố chuẩn bị lên đèn. Có thể nói khung cảnh khu phố huyện hiện lên vừa có cái gì đó thi vị, nên thơ đó là cái mộc mạc của khu phố huyện nhưng cũng tiêu điều và vắng vẻ. Nó gợi lên một miền đời trôi tuột động với những hình ảnh tàn tạ đến thê lương, sự sống nơi đây như rơi rụng khi chiều tàn.

Chiều khép lại để nhường cho bóng tối của ban đêm, Thạch Lam diễn tả thật thi vị cái đêm mùa hạ ấy. Đó là một đêm mùa hạ êm như nhung và thoảng qua gió mát. Chị em Liên hãy còn ngồi trên chõng để nhìn ban đêm. Những cánh hoa bàng khẽ rụng lên tóc liên và xuống chõng thật thi vị. thế nhưng trước sự thi vị ấy lại có một sự buồn không hề nhỏ. Tác giả xây dựng lên sự tương quan giữa ánh sáng và bóng tối để cho thấy cuộc sống nơi đây khi đêm về. Ánh sáng nơi đây nào là khe sáng rồi lại “vòm trời hàng ngàn ngôi sao đua nhau lấp lánh” chị em liên nhìn lên như thấy cả ông Thần Nông trên đó. Vệt sáng của những con đom đóm. Thế rồi cả chấm sáng của lân tinh thoát ẩn thoát hiện, chấm lửa nhỏ, hột sáng từ ngọn đèn Liên, quầng sáng qua ngọn đèn hoa kì leo lét.

Tất cả những ánh sáng ấy đều được nói đến rất nhiều với mật độ dày đặc nhưng đó chỉ là những hột, những khe ánh sáng mà thôi. Nó không thể nào xua đi bóng tối của buổi ấy, trong khi ấy bóng tối được tác giả chỉ dành cho mấy câu thôi nhưng nó đã lấn át hết những ánh sáng kia. Đó là đường phố và những hình ảnh đường phố và các con ngõ dần dần chứa đầy bóng tối “Tối hết cả con đường thăm thẳm ra sông, con đường qua chợ về nhà, tất cả các con ngõ vào làng”. Có thể nói Thạch Lam đã dùng ánh sáng để miêu tả bóng tối. Sự có mặt của ánh sáng không xua được bóng tối trái lại nó còn làm nổi bật óng tối. Sự tương phản ấy hay chính là biểu tượng cho những con người nơi đây khi sống kiếp người vô danh dưới màn đêm của xã hội thực dân phong kiến.

Trên nền bóng đêm ấy những cư dân kiếm sống ban đêm hiện lên và bắt đầu cuộc sống ban đêm của mình. Riêng chị em Liên thì được mẹ giao cho cái quán nhỏ ấy bán mấy thứ lặt vặt để kiếm thêm. Và xuất hiện đầu tiên trong bóng đêm ấy là mẹ con chị Tí. Mẹ con chị ấy ngày thì mò cua bắt ốc tối đến thì bán quán nước đến tận đêm khuya. Hai mẹ con chị chẳng bán được là bao nhưng đêm nào cũng dọn cũng bán đến tận đêm khuya mới thôi. Tiếp theo là bác phở Siêu, nghề của bác lương khá cao nhưng lại có nguy cơ đáng sợ nhất. Vì ở đây phở bác Siêu là một món quà xa xỉ nhất. Góp mặt vào những cư dân sống trong bóng tối đó là gia đình bác Sẩm. Cả gia tài nhà bác chỉ có manh chiếu rách và một cái thau sắt đã lang ben. Bác chưa hát vì chưa có ai nghe, đứa con thì lăn ra đất nghịch cát, thỉnh thoảng bác góp một tiếng nhạc bàn bật trong đêm.

Không thể quên một nhân vật nữa đó là bà cụ Thi điên nghiện rượu. chiều nào cụ cũng đến nhà Liên mua rượu uống rồi cười khanh khách bước vào bóng tối với dáng vẻ lão đảo. Tất cả những con người ấy hiện lên thật lam lũ vất vả. Trong đêm tối ấy họ vẫn mong chờ một

điều gì đó tươi sáng hơn trong cuộc đời mình. Thạch Lam không dùng một từ nào để miêu tả chân dung họ, không ai có một khuôn mặt một hình dáng, họ giống như một diễn viên trên sân khấu cuộc đời có thể đổi vai cho nhau nhưng không thể đổi phận cho nhau được. Và trong bóng tối tần ấy con người sống và hoạt động, có phải họ đang sống không hay là họ đang cảm cự sống?

Tuy nhiên họ không mất niềm tin vào cuộc sống mà vẫn hi vọng một cuộc sống tươi sáng hơn. Đó là khoảnh khắc mà tất cả họ đều đang rất mong chờ- một chuyến tàu đêm đến. họ mong chờ vì điều gì?. Điều gì làm cho họ mong chờ đến như vậy?, nó khiến An dẫu buồn ngủ dẫu cả mắt vẫn cố thức để đợi tàu đến. Cảnh tàu đến cả phố huyện như bừng sáng ánh sáng ấy phát ra từ những toa hạng sáng trọng nhất. “Liên chỉ thoáng trông thấy những toa hạng trên sang trọng lố nhố những người, đồng và kền lấp lánh, và các cửa kính sáng.

Rồi chiếc tàu đi vào đêm tối, để lại những đốm than đỏ bay tung trên đường sắt. Hai chị em còn nhìn theo cái chấm đỏ của chiếc đèn xanh trên toa sau cùng, xa xa mãi rồi khuất sau rặng tre. Có thể nói chuyến tàu đêm đã mang lại ánh sáng cho phố huyện nơi đây. Thứ ánh sáng không hề bình thường mà nó là thứ ánh sáng thấp sáng niềm tin con người về một tương lai tươi sáng hơn.

Đối với những nhân vật kia thì họ mong tàu đến với mong ước là kiếm được thêm tiền khi tàu nghỉ và khách xuống. Còn đối với chị em Liên thì khác, liên không mong đợi bán thêm điều gì mà cô chỉ muốn ngắm đoàn tàu. Bởi vì nó là chuyến tàu từ Hà Nội về, nó giúp cô nhớ lại những ngày tháng khi gia đình còn giàu có, hai chị em Liên được bố dẫn đi bờ hồ ăn những que kem xanh đỏ. Có thể nói con tàu như một kí ức đẹp của Hà Nội trong hai chị em. Không những thế hai chị em cũng giống như những người dân nơi đây mơ ước một tương lai thật sự tươi sáng hơn.

Như vậy có thể thấy truyện ngắn Hai đứa trẻ đã mang đến cho chúng ta bức tranh toàn cảnh về cuộc sống của những người dân dưới chế độ thực dân phong kiến. chính cái xã hội ấy đã làm cho những con người ấy trở nên khốn khổ vất vả. Cuộc sống đối với họ giống như đang cảm cự vậy, biết rằng không ai mua nhưng vẫn cứ dọn ra và mong chờ. Có lẽ tác giả đã mang đến cho chúng ta những suy nghĩ trăn trở đối với những kiếp người ấy.

4. Cảm nhận về truyện ngắn “Hai đứa trẻ” của nhà văn Thạch Lam

Nhà văn Thạch Lam là một cây bút tài hoa, trong mỗi câu văn của ông đều chứa đựng những tình cảm thiêng liêng dành cho quê hương dân tộc. Trong mỗi câu văn của Thạch Lam đều chứa đựng một tâm hồn vô cùng thuần Việt. Truyện ngắn "Hai đứa trẻ" gợi lên trong lòng người đọc những cảm xúc xót xa, xúc động, nghẹn ngào trước những ước mơ giản dị, trước những chuyến tàu mang theo giấc mơ về một cuộc sống tốt đẹp hơn của hai chị em Liên.

Câu chuyện được viết trong bối cảnh chiều buồn, khi mà sự đã tan, phố huyện một nơi được coi như trung chuyển giữa thành thị và nông thôn, nơi không thành phố nhưng cũng chẳng nhà quê. Trong khung cảnh chợ tan, ánh nắng chiều dần tắt. Hai chị em Liên ngồi nhìn những đồng rác được vớt vương vãi trên mặt đất, mùi đất nồng nồng, ngai ngái thơm mùi quen thuộc.

Những tiếng trống thu không trên cái chòi của phố huyện nhỏ, từng tiếng vang lên trong buổi chiều. Tiếng ếch nhái kêu râm ran từ ngoài đồng theo làn gió đưa nhẹ vào. Phố huyện lúc chiều tàn thật bình lặng, yên ả, nhưng có lẽ sự bình lặng yên ả này lại khiến cho con người ta cảm thấy buồn man mác.

Những người bán hàng như chị em cô hàng xén lại ngồi trước cả ngóng trời, nhìn vợ vẫn xung quanh, xem có ai qua lại rồi bắt chợt ghé mua chút đồ gì đó không? Hai mẹ con chị hàng nước đã dọn xong bàn nước, bác bán phở đã nhóm lại bếp than, bác hát Xẩm lại chờ khách đến nghe. Những con người nghèo khổ đó, đang sống trong bóng trong bóng tối mong chờ một điều gì đó sẽ tới cho tương lai tươi sáng hơn.

Ngòi bút của nhà văn Thạch Lam vô cùng tinh tế khi có thể miêu tả tường tận, chi tiết những âm thanh của cuộc sống, từ mùi đất nồng nồng ngai ngái, tới tiếng ếch nhái râm rân, tất cả đều khiến cho người đọc cảm nhận được rằng mình đang lạc vào giữa phố huyện nghèo nàn, tăm tối đó. Từ khi nhà cô bé Liên có cái cửa hàng này đêm nào hai chị em cũng ngồi trên chiếc chõng tre dưới gốc bàng với ánh tối của quảng phố xung quanh để quan sát cuộc sống của mọi người quanh mình. Liên thấy chị Tí chẳng kiếm được bao nhiêu nhưng hôm nào chị cũng dọn hàng từ chập tối cho tới đêm, việc làm này của họ không mang lại cho những con người nghèo khổ ấy một cuộc sống khấm khá hơn, nhưng cho họ niềm vui trong công việc.

Nó mang tới cho họ những hy vọng, hy vọng khi những chuyến tàu ghé thăm, những hành khách trên tàu mang tới cho họ một luồng sinh khí mới, sự tươi vui từ thành phố về. Chỉ vài hào họ bỏ ra mua chén nước, hay ít đồ ăn, bát phở. Nhưng lại là niềm vui vô tận với những người bán hàng.

Tác giả Thạch Lam đã vô cùng nhân văn, ông dường như đã đồng điệu với cô bé Liên, với những mảnh đời xung quanh cô bằng cách dựng lại những chi tiết trong không gian mênh mông bởi bóng tối đó. Trong những ngõ nhỏ đen sẫm bởi màu của bóng đêm. Những con người đó vẫn âm thầm mưu sinh, bằng công việc của mình.

Trong bóng tối đó dường như mọi thứ đều được thu nhỏ lại và ánh sáng rọi qua những phen nửa của nhà chị hàng nước, của cái bếp than hồng nhà bác bán phở, tất cả đều trở nên sáng lạ kỳ. Chính sự tương phản giữa ánh sáng và bóng tối, giữa âm thanh tiếng trống thu không, tiếng ếch nhái và sự tĩnh lặng đem lại cho nhân vật bé Liên những cảm xúc khó tả. Cô buồn ngủ riu cả mắt nhưng vẫn cố ngồi gượng gượng chờ chuyến tàu đêm đi qua.

Chuyến tàu như một ngôi sao mang tới những tinh tú, mang tới cho người dân ánh sáng và sự hy vọng. Nó mang chút ồn ào ấm áp từ thành phố, từ nơi khác đến đây xua tan đi cái im lặng, tối tăm, vắng vẻ của phố huyện. Nó tỏa sáng, vang động, nó chính là giấc mơ kỳ diệu, huyền ảo của chị em Liên và những người lao động, lam lũ nơi đây. Chuyến tàu như hư như thực. Nó chỉ đến trong vài phút giây ngắn ngủi nhưng hôm nào nó cũng tới, an ủi những số phận nghèo khổ lam lũ. Nó chính là sự hy vọng, là niềm mong chờ vào tương lai tươi sáng hơn của những người dân nghèo khổ.

Ở tác phẩm "Hai đứa trẻ" của Thạch Lam tác giả không lựa chọn lối viết miêu tả nhiều, không đứng ở vị trí nhân vật tôi để kể chuyện. Mà ông viết bằng cảm giác tâm trạng của thế giới nội tâm nhân vật, qua thế giới mặt nhìn của nhân vật Liên người ta hình dung được những điều mà tác giả muốn gửi gắm tới người đọc. Tác giả Thạch Lam là người có tài quan sát, tinh tế để có thể lột tả được hết những hy vọng mà những người dân phố huyện mong chờ trong bóng tối của niềm tin và sự hy vọng.

Trong tác phẩm "Hai đứa trẻ" những câu văn của Thạch Lam vô cùng linh hoạt, đa dạng, vừa chứa đựng chất thơ, chất nhạc, lại mang tới một nỗi buồn nhẹ nhàng man mác vừa đủ để người đọc cảm thấy sờn gai ốc, nghẹn ngào vì những xót xa thương cảm của mình dành cho những số phận con người nơi đây. Nhưng nó lại không tăm tối tới mức bi đát hay túng quẫn tận cùng như những tác phẩm Chị Dậu, Lão Hạc, Chí Phèo,...

Truyện ngắn "Hai đứa trẻ" là khoảnh khắc của một đêm phố huyện buồn bã, trong những mảng tối và mảng sáng của những ánh đèn leo lét đó, một đêm có đầu chấm lửng ở cả hai

đầu. Thạch Lam đã lựa chọn thời gian không gian, để nói lên những điều mình muốn nói với bạn đọc. Điều này thể hiện sự dằn vặt của tác giả Thạch Lam trước cuộc sống, trước những mảnh đời bất hạnh của người dân khổ khổ. Nhưng tâm hồn bé nhỏ như hai chị em Liên đang mong chờ một điều gì đó vào một ngày mai tốt đẹp hơn, một tương lai tương sáng hơn cho những số phận lam lũ, nghèo khổ. Chuyến tàu đêm đưa tới một sự hy vọng. Nó không chỉ đơn thuần là một chuyến tàu từ thành phố từ Hà Nội ghé qua mà nó chính là sự văn minh, là những ánh sáng của đô thị phồn hoa, là niềm hy vọng mong chờ của người dân phố huyện.

WWW.ELIB.VN